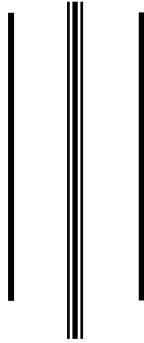
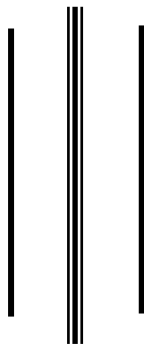

सामुदायिक शिशुस्वाहार केन्द्र संचालन (समूह नं. ८)
बडीखेल, प्रतिवेदन

प्रतिवेदन पेश गरिएको
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
मानभवन, ललितपुर

प्रतिवेदन पेश गर्ने संस्था
आदिवासी जनजाति महिला युवा संजाल
पुल्चोक, ललितपुर

बडिखेलका महिलाहरुलाई लक्षित गरी संचालन गरिएको

सामुदायिक शिशुस्याहार केन्द्र संचालन कार्यक्रमको

प्रतिवेदन

परिचय

आदिवासी जनजाति महिला युवा संजालको आयोजना तथा ललितपुर जिल्ला विकास समितिको आर्थिक सहयोगमा ललितपुर जिल्लाको बडिखेलका **महिलाहरुलाई लक्षित गरी सामुदायिक शिशुस्याहार केन्द्र कक्षा** मिति: २०७३ जेष्ठ २७ गते देखी २०७३ जेष्ठ ३२ गते सम्म सम्पन्न गरिएको थियो ।

नेपाल विकासोन्मुख राष्ट्र हो । यहाँको शैक्षिक अवस्था सामान्य रुपमा ७० प्रतिशत भन्दा माथि साक्षर देखाएता पनि वास्तविक शैक्षिक अवस्था र गुणस्तर कम रहेको छ । साथै नेपालमा २०७२ वैशाखमा आएको भूकम्पले हालसम्म पनि बालबालिकाहरुमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा असर पारीरहेको छ । सिप नै आजको आवश्यकता भएको हुनाले र बेरोजगारीहरुलाई सिप सिकाउनु पर्ने र क्षमता विकास गर्नु पर्ने भएको हुनाले यो कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको हो । साथै स्थानिय विद्यालयहरुमा क्षमता विकास आवश्यक रहेको हुनाले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो । महिला, युवाहरु आफ्नो भविष्य निर्माण गर्नको लागि केही सिक्नुपर्ने अवस्था भएको समयसमा संक्रमणकालीन अवस्था भएको हुनाले त्यस्ता समुदायहरुलाई केही रुपमा भएता पनि सकारात्मक शिक्षा आर्जनको निमित्त उनीहरुमा वातावरण तयार गर्नको लागि तथा आफुलाई आफ्नो क्षमता विकास गरी रोजगारीको अवसर सृजना गर्नको लागि जिल्ला विकास समिति ललितपुरको आयोजनामा तथा आदिवासी जनजाति महिला युवा संजालको आयोजना तथा व्यवस्थापनमा स्थानिय महिलाहरुलाई लक्षित गरी कक्षा संचालन गरि कार्यक्रम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

दुर्गा श्रेष्ठ

कार्यक्रमको उद्देश्य

- लक्षित स्थानिय महिला युवाहरुलाई सामुदायिक शिशुस्याहार केन्द्र सञ्चालन बारेमा शिक्षा दिनु ।
- प्रशिक्षार्थीहरुलाई प्रशिक्षक शिक्षा दिनु ।

- बेरोजगार रहेका युवा महिलाहरूलाई स्वरोजगार स्थापना गर्न क्षमता विकास गर्ने ।

कार्यक्रम संचालन विधि

कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि संस्थाले सर्वप्रथम स्थानिय विद्यालयका प्रतिनीधिहरूसँग छलफल गरेको थियो । छलफल अनुसार पायक पर्ने स्थानमा कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि स्थान चयन गरिएको थियो । स्थानिय स्तरमा सहभागीहरूको व्यवस्थापन गर्न स्थानिय युवाहरूसँग सहकार्य गरिएको थियो । सहभागीहरूको छनौट गर्दा स्थानिय विद्यालयको प्रधान ध्यापक, विद्यालय व्यवस्थापनको अध्यक्ष तथा सदस्यहरू, ईसिडि पढाउने शिक्षकहरू छनौट गरिएको थियो । तत्पश्चात विषयमा विज्ञ प्रशिक्षक मार्फत कक्षा संचालन गरिएको थियो । कक्षा संचालन प्रशिक्षकको दुर्गा श्रेष्ठलाई व्यवस्थापन गरिएको थियो । प्रशिक्षकले फोटोकपी, व्हाइट बोर्ड, ब्राउन पेपर, चार्ट पेपर आदिको माध्यम मार्फत प्रशिक्षित गराएका थिए । खासगरी तालिममा कसरी वालवालिकाहरूलाई सरसफाईमा ध्यान दिने, के कस्तो प्राथमिक सरसफाई, सफाई तरिका बारेमा ज्ञान दिइएको थियो । वास्तवमा सरसफाई मानवका सबैभन्दा मुख्य वस्तु हो । यदी सरसफाई ध्यान दिन सकिएन भने जस्तो सुकै विद्वानहरू पनि विरामी पर्न सक्छ । उसले आफ्नो काम गर्न सक्दैन । साथै कुनै पनि आजको बालक भोलीको नतो, डाक्टर, विद्वान हुने हुनाले आजको शिशुहरूलाई कसरी स्याहार गर्दा उनीहरू स्वस्थ हुन्छन् । सो बारेमा आवश्यक ध्यान दिनुपर्ने कुराहरूको बारेमा सिकाइएको थियो ।

उपलब्धिहरू

लक्षित स्थानिय समुदायका बेरोजगारी महिलाहरू जो १० जनालाई तालिम मार्फत केही रूपमा भएता पनि क्षमता विकास भएको छ । उनीहरूले आफ्नो क्षेत्रमा तथा अन्य क्षेत्रहरूमा गएर भएता पनि सम्बन्धित विषयको बारेमा संचालनमा प्रशिक्षकको रूपमा तालिम दिन वा शिक्षकको रूपमा काम गर्न सक्छन् । यसैगरी अप्रत्यक्ष रूपमा उनीहरूले परिवारमा, समाजमा अन्य महिला युवाहरूलाई पनि तालिम दिएर थप अरुलाई क्षमताको विकास गर्न सक्नेछ । यसले स्थानिय सम्बन्धित निकायहरूमा थप सहयोग पुग्नेछ ।

चुनौतीहरू

अहिलेको समय वर्षाको समय भएको कारण कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्न निकै नै अघ्टेरो परेको थियो । यसो हुनाको कारण ललितपुर जिल्ला विकास समितिले दिने कार्यक्रमहरु माघ महिना भित्रमा संभौता गरेको भए हतारमा काम गर्नुपर्ने थिएन । वर्षाको समय भएको र गाडी जान आउन पनि समस्या भएको कारण निकै नै व्यवस्थापन गर्न गाह्रो भएको थियो । यसको साथै निकै खर्च पनि भएको हुनाले दिएको रकमले व्यवस्थापन गर्नै गाह्रो भएको थियो ।

सुझावहरु

- जिल्ला विकास समितिको कार्यक्रमहरु आगामी दिनहरुमा कम्तिमा माघ महिनामा संभौता गर्ने किसिमले सम्पन्न गर्नु पर्ने ।
- स्थानिय समुदायहरुको समयलाई ख्याल गरेर कार्यक्रम समय तालिका तयार गर्नुपर्ने ।
- लक्षित समुदायहरुलाई उनीहरुको स्थानिय आवश्यकतालाई ध्यानमा राखेर कार्यक्रमहरु तयार गर्नुपर्ने ।
- यातायात, खाजा खर्चमा आर्थिक व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा वृद्धि गर्नुपर्ने

निष्कर्ष

जिल्ला विकास समिति ललितपुरको आर्थिक सहयोगमा, आदिवासी जनजाति महिला युवा संजालको सहकार्यमा लक्षित समुदायमा गरिएको सामुदायिक शिशुस्याहार केन्द्र तालिम समग्र रुपमा स्थीय बेरोजगारी महिलाहरुलाई लक्षित गरी संचालन गरिएको र उनीहरुले केही रुपमा भएता पनि क्षमता विकास भएको हुनाले यो कार्यक्रम सफल भएको थियो । यस तालिम पश्चात स्थानिय लक्षित समुदायहरुमा गुणात्मक रुपमा क्षमता तथा सिपमा परिवर्तन आउनेछ । यसलाई सकारात्मक रुपमा लिन सकिनेछ ।